

TALAJTAN

ISMÉTLÉS

TALAJ FOGALMA

A talaj fogalma

A **talaj** a földkéreg legkülső, laza **takarója**

Legfontosabb tulajdonsága a termékenység (ez a termesztés feltétele)

Feltételesen megújuló természeti erőforrás

A talaj képződése

1. A talaj alapanyagai
2. A talaj kialakulása, a talajképződés folyamata
3. A talajképződést befolyásoló tényezők

1. A TALAJ ALAPANYAGAI

Kőzetek - a talaj kőzetekből alakul ki

A kőzetek képződésük szerint lehetnek:

- **kitörési** (bazalt, andezit)
- **üledékes** (mészkö, dolomit, márga)

Törmelékes üledékes kőzetek: homokkő, futóhomok, iszap, lösz, mészkö, dolomit

Szerves eredetű üledékes kőzetek: tőzeg

- **átalakulási** kőzetek (hő v. nyomás)
- márvány

2. A TALAJ KIALAKULÁSA, A TALAJKÉPZŐDÉS FOLYAMATA

A talajképződés folyamata a kőzetek **mállásával** indul meg

Megkülönböztetünk:

- fizikai,
- kémiai,
- biológiai

FIZIKAI MÁLLÁS

Fizikai mállás

- hőmérséklet változás,
- víz, jég, szél koptató tevékenység
- gyökérnyomás hatása

A fizikai folyamatok –a hő, a víz, a szél és a növényzet – a kőzetek lassú felaprózódásához vezetnek és megindul a talajképződés

.

KÉMIAI MÁLLÁS

A víz és a benne oldott CO_2 és az oldott oxigén segíti a folyamatot.

A víz mindenhová eljut, oldja az ásványi tápanyagokat és az agyagot.

Az oldott anyagok hatnak egymásra – kémiai reakciók kialakulása.

Savas és lúgos kémhatású oldatok keletkeznek, amelyek fokozott változásokat idéznek elő a felületi átalakulásban.

BIOLÓGIAI MÁLLÁS

Alacsonyabb rendű élőlények (baktériumok, moszatok, zuzmók, mohák) megtelepedése

~~Az életfolyamatok hatására **szénsav** és más **szerves savak** keletkeznek – **humuszképződés** – **termőtalaj kialakulása**~~

A talajképződést befolyásoló tényezők

Kőzet a legfontosabb talajképző tényező, színével, anyagával, összetételével befolyásolja a talaj minőségét

Hőmérséklet, víz ill. csapadék

- fontos talajképződés kezdeti szakaszában
- elősegíti a talaj termővé válását
- káros hatásai

Domborzat hatása

- talajvíz tevékenysége

Magasabb rendű növények hatása

Emberi tevékenység

A TALAJKÉPZŐDÉST BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

Kőzet a legfontosabb talajképző tényező, színével, anyagával, összetételével befolyásolja a talaj minőségét

Hőmérséklet, víz ill. csapadék

- fontos talajképződés kezdeti szakaszában
- elősegíti a talaj termővé válását
- káros hatásai

Domborzat hatása

- talajvíz tevékenysége

Magasabb rendű növények hatása

Emberi tevékenység

A TALAJOK LEGFONTOSABB TULAJDONSÁGAI

A talajok legfontosabb tulajdonságai

Kötöttség

Kémhatás

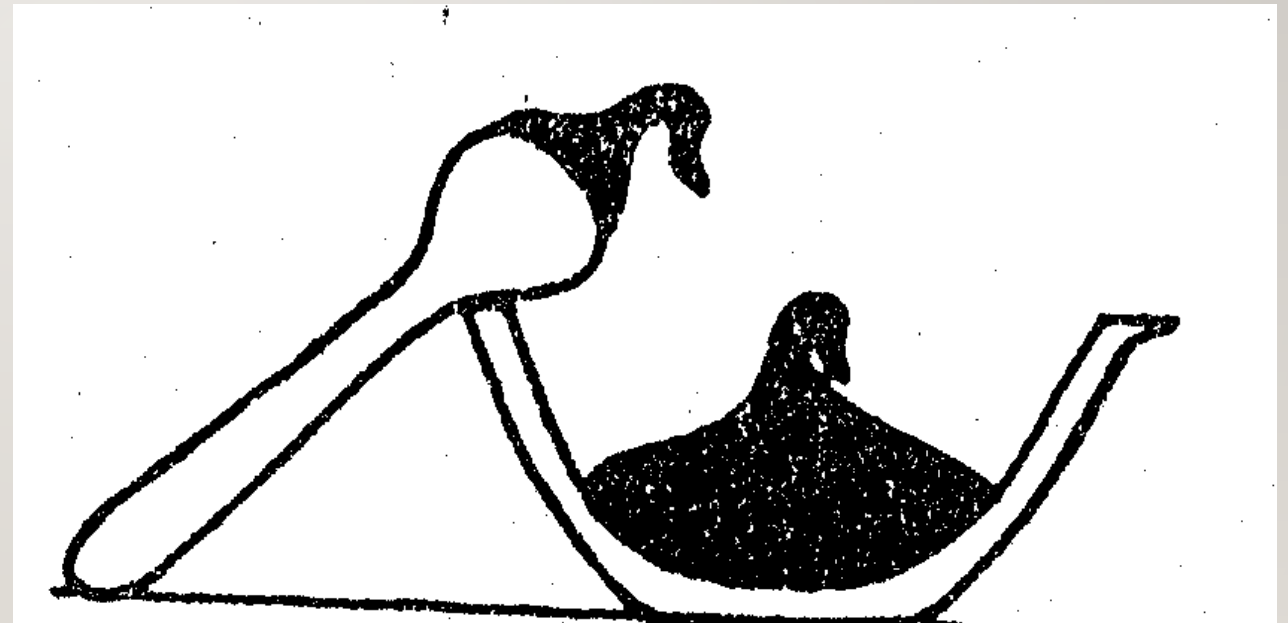
Szerkezet

- A **kötöttség** a talaj ellenállása részecskéi szétválasztásával szemben
- A talaj **kötöttsége a műveléshez szükséges vonóerőt jelenti.**
- Ezt a tulajdonságot a leiszapolható talajszemcsék mennyisége szabja meg.

ARANY-FÉLE KÖTÖTTSÉGI SZÁM MEGHATÁROZÁSA

A fonalpróba a képlékenység felső határának elérésekor

A K_A = a 100g légszáraz talajnak, a képlékenység felső határáig történő nedvesítéshez szükséges vízmennyiség

Talajszerkezeti egységek jellemző formái

morzsás

szemcsés

diós

hasábos

oszlopos

lemezes

A talajszerkezet kialakítását befolyásoló tényezők

**A talaj szerkezetesedését
elősegíti**

**Hozzájárul a szerkezet
leromlásához**

JÁTÉK

- <https://learningapps.org/10091821>
- <https://learningapps.org/19274344> ágyások

VIDEÓ

- <https://www.youtube.com/watch?v=AvKhKIVUwRA>